ข้อหารือกฎหมายความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ข้อหารือ งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรหรือส่วนควบของเครื่องจักร

หน่วยงานที่หารือ สถานประกอบกิจการเอกชน

หน่วยงานตอบข้อหารือ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ประเด็นข้อหารือ ๑. งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรหรือส่วนควบของเครื่องจักร เช่น ท่อ โครงสร้าง ที่รองรับท่อ งานสร้างโครงสร้างรองรับท่อหรือเครื่องจักรใหม่ งานเปลี่ยนผนังอาคารเครื่องจักร และงานติดตั้งเครื่องจักรใหม่ ถือเป็นงานก่อสร้างหรือไม่

๒. เมื่อต้องมีการติดตั้งนั่งร้านที่มีความสูงตั้งแต่ ๔ เมตรขึ้นไป และมีการใช้นั่งร้านห้อยแขวนในงานซ่อมบำรุงเครื่องจักรหรือส่วนควบของเครื่องจักร ต้องจัดให้มีการควบคุมการใช้งานนั่งร้านโดยวิศวกรหรือไม่ อย่างไร

ข้อกฎหมาย ๑. กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๔

ฯลฯ

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“งานก่อสร้าง” หมายความว่า การก่อสร้างสิ่งก่อสร้างทุกชนิด เช่น อาคาร สนามบิน ทางรถไฟ ทางรถราง ถนน อุโมงค์ ท่าเรือ อู่เรือ คานเรือ สะพานเทียบเรือ สะพาน ทางน้ำ ท่อระบายน้ำ ประปา รั้ว กำแพง ประตู ป้ายหรือสิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้าย พื้นที่หรือสิ่งก่อสร้างเพื่อจอดรถ กลับรถ ทางเข้าออก ของรถ และหมายความรวมถึงงานต่อเติม ซ่อมแซม ปรับปรุง ดัดแปลง เคลื่อนย้าย รื้อถอน หรือทำลายสิ่งก่อสร้างนั้นด้วย

“อาคาร” หมายความว่า อาคารตามกฎหมายว่าด้วยควบคุมอาคาร

ฯลฯ

“นั่งร้าน” หมายความว่า นั่งร้านตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับนั่งร้านและค้ำยัน

ฯลฯ

๒. กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับนั่งร้านและค้ำยัน พ.ศ. ๒๕๖๔

ฯลฯ

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“นั่งร้าน” หมายความว่า โครงสร้างชั่วคราวที่สูงจากพื้นหรือพื้นของอาคาร หรือส่วนของสิ่งก่อสร้าง สำหรับเป็นที่รองรับผู้ทำงาน วัสดุ หรือเครื่องมือและอุปกรณ์

ฯลฯ

“วิศวกร” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกร

ข้อ ๘ นายจ้างต้องจัดให้มีการคำนวณออกแบบและควบคุมการใช้นั่งร้านโดยวิศวกร ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

ฯลฯ

๓. กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร ปั้นจั่น และหม้อน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๔

ฯลฯ

ข้อ ๓ ในกฎกระทรวงนี้

“เครื่องจักร” หมายความว่า สิ่งที่ประกอบด้วยชิ้นส่วนหลายชิ้นสำหรับก่อกำเนิดพลังงานเปลี่ยนหรือแปลงพลังงาน หรือส่งพลังงาน ทั้งนี้ ด้วยกำลังน้ำ ไอน้ำ เชื้อเพลิง ลม ก๊าซ แสงอาทิตย์ ไฟฟ้า หรือพลังงานอื่น และหมายความรวมถึงเครื่องอุปกรณ์ ล้อตุนกำลัง รอก สายพาน เพลา เฟือง หรือสิ่งอื่นที่ทำงานสัมพันธ์กัน รวมทั้งเครื่องมือกล

ฯลฯ

ข้อ ๘ ในการประกอบ การติดตั้ง การทดสอบ การใช้ การซ่อมแซม การบำรุงรักษา การตรวจสอบ การรื้อถอน หรือการเคลื่อนย้ายเครื่องจักร รถยก ลิฟต์ เครื่องจักรสำหรับใช้ในการยกคนขึ้นทำงานบนที่สูง นายจ้างต้องปฏิบัติตามรายละเอียดคุณลักษณะและคู่มือการใช้งานที่ผู้ผลิตกำหนดไว้ หากไม่มีรายละเอียดคุณลักษณะและคู่มือการใช้งานดังกล่าว นายจ้างต้องดำเนินการให้วิศวกรเป็นผู้จัดทำรายละเอียดคุณลักษณะและคู่มือการใช้งานเป็นหนังสือ และต้องมีสำเนาเอกสารดังกล่าวไว้ให้พนักงานตรวจความปลอดภัยตรวจสอบได้

ฯลฯ

๔. ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคำนวณออกแบบและควบคุมการใช้นั่งร้านโดยวิศวกร

ฯลฯ

ข้อ ๒๗ นายจ้างต้องจัดให้มีการควบคุมการใช้งานนั่งร้านโดยวิศวกรอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง เมื่อมีการใช้งานนั่งร้านในเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่มีการใช้นั่งร้านสำหรับการทำงานก่อสร้างที่มีความสูงตั้งแต่ ๔ เมตรขึ้นไป

(๒) กรณีที่มีการใช้นั่งร้านห้อยแขวน

ฯลฯ

ตอบข้อหารือ หน่วยงานที่ตอบข้อหารือ พิจารณาตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏประกอบข้อกฎหมาย จึงได้ตอบข้อหารือดังนี้

๑. กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๔ กำหนดนิยามคำว่า “งานก่อสร้าง” หมายความว่า การก่อสร้างสิ่งก่อสร้างทุกชนิด เช่น อาคาร สนามบิน ทางรถไฟ ทางรถราง ถนน อุโมงค์ ท่าเรือ อู่เรือ คานเรือ สะพานเทียบเรือ สะพาน ทางน้ำ ท่อระบายน้ำ ประปา รั้ว กำแพง ประตู ป้ายหรือ สิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้าย พื้นที่หรือสิ่งก่อสร้างเพื่อจอดรถ กลับรถ ทางเข้าออกของรถ และหมายความรวมถึงงานต่อเติม ซ่อมแซม ปรับปรุง ดัดแปลง เคลื่อนย้าย รื้อถอน หรือทำลายสิ่งก่อสร้างนั้นด้วย เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า บริษัทฯ มีการสร้างโครงสร้างรองรับท่อหรือเครื่องจักรใหม่ มีการเปลี่ยนผนังอาคารของอาคารเครื่องจักร หรืองานที่มีลักษณะเดียวกัน ถือว่าเป็นงานเข้าข่ายการก่อสร้าง จึงเข้านิยาม “ก่อสร้าง” ซึ่งต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๔ กรณีการซ่อมบำรุงเครื่องจักร หรือส่วนควบของเครื่องจักร การติดตั้งเครื่องจักรใหม่ หรือการติดตั้งอุปกรณ์ส่วนควบต่าง ๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องจักรซึ่งทำให้เครื่องจักรดังกล่าวสามารถใช้งานได้ เป็นการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเครื่องจักร จึงไม่เข้านิยาม “งานก่อสร้าง” แต่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร ปั้นจั่น และหม้อน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๔

๒. กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับนั่งร้านและค้ำยัน พ.ศ. ๒๕๖๔ ข้อ ๘ กำหนดให้นายจ้างต้องจัดให้มีการคำนวณออกแบบและควบคุมการใช้นั่งร้านโดยวิศวกร ประกอบกับประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคำนวณออกแบบและควบคุมการใช้นั่งร้านโดยวิศวกร ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ ข้อ ๒๗ กำหนดว่านายจ้างต้องจัดให้มีการควบคุมการใช้งานนั่งร้านโดยวิศวกรอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง เมื่อมีการใช้งานนั่งร้านในเงื่อนไขดังต่อไปนี้ (๑) กรณีที่มีการใช้นั่งร้านสำหรับการทำงานก่อสร้างที่มีความสูงตั้งแต่ ๔ เมตรขึ้นไป (๒) กรณีที่มีการใช้นั่งร้านห้อยแขวน ในกรณีที่บริษัทฯ มีการใช้งานนั่งร้านตาม ๒ เงื่อนไขข้างต้น บริษัทฯ จึงต้องจัดให้มีการควบคุมการใช้งานนั่งร้านโดยวิศวกรอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง เป็นไปตามรายละเอียดที่กฎหมายกำหนด

หมายเหตุ อ้างอิงหนังสือกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ที่ รง ๐๕๐๔/๙๓๙๙ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๘

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กองความปลอดภัยแรงงาน
กลุ่มงานมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงาน
๑๘ ถนนบรมราชชนนี แขวงฉิมพลี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๔๔๘ ๙๑๒๘ - ๓๙